

Večernik

Leto II. (IX.), šte. 48

Maribor, torek 28. februarja 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelak „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Gibanje za revizijo ustave

AKCIJA OPOZICIJE IN RADIKALNIH CENTRUMAŠEV. — PRED SE-STANKOM NARODNE SKUPŠČINE.

BEOGRAD, 28. februarja. Druga vlada g. Velje Vukičevića se predstavi jutri Narodni skupščini, ki ima sedaj glavno nalogo, da spravi do 1. aprila pod streho državni proračun. Dasi imajo vladne stranke za seboj 200 poslancev, vendar prevladuje prepričanje, da bo boj za proračun kljub temu zelo težak. Vlada se zlasti boji, da ne bi opozicija s preostrimi kritikami in viharnimi nastopi zavlačevala proračunsko razpravo in se zato vedno zno va polavljajo vesti, da bo skušal Vukičević v Nar. skupšč. doseči izpremembo poslovnika, s čemur naj bi se opoziciji zamašila usta. Pričakovati pa je, da ne bo prodril s tem načrtom, ki je vrh tega dovoljen in bi se moglo to nad sedanjo večino še enkrat pošteno maščevati.

Med tem se je za kulisami te dni zopet pokrenila velika akcija, ki naj bi dala prihodnjim političnim dogodkom posebno karakteristiko. Akcija gre zlasti za tem, da bi se spravili z mrtve točke vsi oni problemi, ki so zadnja leta ovirali vsako državno konstruktivno politiko. V ospredju je zlasti vprašanje temeljite revizije vsega stanja v naši državi.

Čim bo sprejet državni proračun, ki je nedvomno najtežji in najbolj usodni, odkar smo ujedinjeni, je pričakovati, da bo akcija za sestavitev koncentracijske vlade oživela znova. Opozicija je trno uverjena, da jo bodo v tej njeni akciji podpirali zlasti radikalni centrumaši, ki so skrajno nezadovoljni z Vukičevićovo politično taktiko, ki je vnovič razvnel plemenski spor in s tem težko škodoval notranji konsolidaciji države.

Med opozicijo in radikalnimi centrumaši je po poročilih listov deloma že dosežen sporazum v tem smislu. Glavni predmet sporazuma je revizija ustave, revizija volilnega zakona in revizija razdelitve države na oblasti. Dokler se to ne izvede, je po mnenju opozicije nemogoče sploh vsako delo na stvarnih reformah. Radikalni centrum je prišel do prepričanja, da je glavni predpogoj sanacije naših težkih prilik predvsem revizija volilnega zakona. Dalje je potrebno, da se razdeli država na oblasti, ki bodo predstavljale čim večje in močnejše ekonomske enote. Splošno mišljenje radikalnih centrumašev označujejo najboljše zlasti zadnji odkriti nastopi poslanca in večkratnega ministra, dr. Milana Srskića, proti Vukičevićevi hegemonistični politiki in za skupno delo z Kmečko-demokratsko koalicijo. Revizija ustave se po novih načrtih ne bo izvršila na federalistični tem

več na avtonomistični podlagi, samoupravne oblasti pa bi dobile čim večjo finančno samostojnost.

Seveda pa bi bilo za izvedbo teh načrtov najprej potrebno, da se umakne sedanja Vukičevićeva vlada. Splošno se pričakuje, da se bo to zgodilo, čim bo sprejet državni proračun. Radikalni centrumaši upajo, da se jim potem posreči, da postanejo oni gospodarji položaja skupno s Kmečko-demokratsko koalicijo. Nova vlada bi seveda takoj razpustila Narodno skupščino in razpisala nove volitve z revizionističnimi gesli.

Glavnjača zopet pred skupščino

BEOGRAD, 28. februarja. Na jutrišnji seji narodne skupščine bo stavila Kmečko-demokratska koalicija zopet nujen predlog o strašnih razmerah v Glavnjači. Predlog opozarja na skupščinsko razpravo dne 25. novembra, ko je tedanji notranji minister Vukičević izjavil, da bo takoj poskrbel, da se odpravijo vsi nedostaki. Ker pa od tedaj vlada v tem oziru še ni napravila nobenega koraka, bo predlagala Kmečko-demokratska koalicija vnovič sestavitev sedemčlanske parlamentarne preiskovalne komisije, ki naj bi izvršila svoje delo tekom enega meseca.

Sestanek Male antante v Ženevi

BEOGRAD, 28. februarja. Naš zunanji minister dr. Marinković odpotuje v petek v inozemstvo, da konsultira zdravnike in si okrepi svoje zdravje. Na potu v Hauteville v Franciji se ustavi v Ženevi, kjer se bo sestal s češkim zunanjim ministrom dr. Benešem in rumunskim zunanjim ministrom Titulescom, ki bodo razpravljali o sedanjem političnem položaju v Srednji Evropi. Ta sestanek bo imel značaj redne konference zunanjih ministrov držav Male antante.

Vsi trije zunanji ministri se bodo postavili tudi v taktiki, ki naj jo zavzame Mala antanta na zasedanju Društva narodov napram madžarski tihotapski aferi. Minister Titulescu bo obenem poročal o svojih sestankih z Mussolinijem, Briandom in Stresemanom ter z raznimi drugimi vodilnimi francoskimi politiki, dr. Beneš pa o posetu avstrijskega kancelarja dr. Seipla v Pragi. Dr. Voja Marinković bo referiral o položaju, ki je nastal po podpisu francosko-jugoslovanske pogodbe ter o pogajanjih med našo državo in Italijo. Razpravljalo se bo dalje o madžarski iredentistični politiki, o vprašanju držanja Male antante napram Avstriji, o odnošajih med Jugoslavijo in Bolgarsko ter vprašanju splošne politike Male antante napram njenim sosedom.

Borba KDK med narodom

KDK V NARODNI SKUPŠČINI IN MED NARODOM.

Vodja kmečko-demokratske koalicije g. Stjepan Radić je imel sinoči v Ljubljani v nabito polni Unionski dvorani predavanje o položaju Jugoslavije v Evropi in svetu. Ko je podal plastično siko velikih idejnih in gospodarskih smernic v štirih svetovih, ki dajejo danes smer vsemu javnemu življenju, v Ameriki, Angliji, Rusiji in Indiji, je prešel končno tudi na naše domače razmere in naslikal Kmečko-demokratsko koalicijo kot tvorbo, ki je poklicana prevzeti v doglednem času vodstvo državnih poslov v svoje roke in ki radi tega napoveduje odločilno borbo današnjemu sistemu, ki vodi v kulturno zaostalost ter je vir socialnih krivic in gospodarskega razkroja. Vsa dvorana je burno pritrdjevala, znamenje, kako globoko se je ideja Kmečko-demokratske koalicije že zasedla v našem narodu.

V smislu sklepa glavnega vodstva kmečko-demokratske koalicije se bo borba zanesla tudi med narod sam. V nedeljo 4. marca se bo vršil velik zbor KDK v Novem Sadu, na katerem bosta govorila oba njena voditelja gg. Pribičević in Radić.

Včeraj 27. t. m. je bila v Ljubljani seja poslovnega odbora KDK za Slovenijo, na kateri se je sklenilo, da se priredi velik manifestacijski zbor KDK tudi v Ljubljani in sicer dne 18. marca. Tudi na tem zboru bosta nastopila oba voditelja KDK. Vsi ti zbori imajo namen, da ljudstvu pojasnijo, kje so krivci, da je zadnja kriza vlade končala na način, ki je narodu in državi v največjo škodo, in kje so krivci, da se ni v smislu zahteve, katero je postavila KDK že poprej ponovno, zlasti pa na svojem velikem zboru v Zagrebu, ustvarila koncentracijska vlada, ki bi naj izvršila glavne neodložljive zakonodajne in gospodarske nalo-

ge. Ljudstvo naj spozna, da je bila KDK resno pripravljena za sodelovanje in da ji ni šlo za osebe in ne za stranke ampak samo za velika aktualna vprašanja našega gospodarskega življenja in naše uprave.

Jutri 29. t. m. se tudi zopet sestane narodna skupščina. Kmečko-demokratska koalicija je trdno odločena z vsemi svojimi silami rušiti obnovljeni režim srbskih hegemonistov, režim političnega nasilja in gospodarske krivice, ki je bil izdan celo v poslabšani izdaji, ker je v sedanji vladi izmed 18 ministrov 16 Srbijancev poleg enega muslimana in slovenskega priveska radikalov. Kmečko-demokratska koalicija bo iznesla pri razpravi o naši državni upravi stvari, ki bodo razkrile vso gnulob in partizansko korupcijo, ki se je v državni upravi razpasla in ki bodo v polnem obsegu pokazale upravičenost zahteve KDK po absolutni depolitizaciji činovništva. Tudi pri proračunu ministra za zunanje zadeve bo Kmečko-demokratska koalicija z nešteti konkretnimi podatki in argumenti pokazala našo zunanjo politiko zlasti napram Italiji v luči resnice in se bo zopet videlo, da gospodje srbijski hegemonisti še vedno obravnavajo naše kraje iz bivše Avstrije, zlasti naše slovensko in hrvaško Primorje, kot kolonijo, katero mirne duše prepuščajo gospodarski in politični eksploataciji celo sosedne države.

Da je borba proti takemu režimu v polni meri upravičena, ne dvomi danes v naših prečanskih krajih nihče razun onih slovenskih klerikalcev, ki so se zaradi ministrskega stolčka gospoda dr. Korošca iz nekdanjih protisrbskih tigrov spremenili v ponižni repek srbijske hegemonistične gospode.

Strašno neurje nad Rio de Janeirom

LONDON, 28. februarja. Iz Rio de Janeira poročajo, da je divjala tamkaj včeraj strahovita nevihta nad mestom in okolico, ki je napravila silna opustošenja. Utrgal se je tudi oblak in je nad eno uro lilo z neba kakor iz škafov. Vsi posevki so popolnoma uničeni, nad 200 hiš je bilo lažje ali težje poškodovanih. Nevihta je zahtevala tudi 8 smrtnih človeških žrtev, 40 oseb pa je bilo ranjenih.

Sodni senat pod ključem

V Magdeburgu je ravno na pustni dan sodni senat razpravljal neko zadevo, ki se je nepričakovano zavlekla. Sodniki so sklenili, da bodo nadaljevali do konca in tako so res sedeli do blizu polnoči. Hišnik sodišča ni niti vedel, da se v drugem nadstropju še vrši razprava ter je ob običajnem času ugasnil luči in zaprl vrata. Ko je bila razprava končana, so bili sodniki, zagovornik, obtoženec in priče v sodnijskem poslopu zaprte. Nekaj časa so tavalili po temnih hodnikih, da bi doklicali vratarja, a ker se jim to ni posrečilo, so telefonirali iz razpravne dvorane na policijo. Ko je službojoči uradnik na policiji slišal, da je »sodni senat zaprt«, je mislil, da je to pustna šala ter kratkoma odložil slušalko. Zapisnikar je medtem našel pot do balkona nad prometno ulico, da bi od tam doklical kako pomoč. Policist, ki je stal blizu sodišča na straži, je sprva mislil, da so

plazi po balkonu sodišča kak vlomilec. Malo je manjkalo, da ni začel streljati. Nazadnje je pa zapisnikar le raztolmačil policistu, kaj se je zgodilo. Policisti so zbudili sodnijskega hišnika ter tako oprostili sodni dvor iz zapore.

Chikaški strah

Oblastni in finančni prvaki velikega mesta Chikago živijo v velikem strahu, ker dobivajo dan na dan od dobro organizirane razbojniške tolpe grozilna pisma. V teh pismih se napovedujejo atentati in ker je predzna tolpazagrešila nekaznovano že toliko strašnih zločinov, je ves strah tudi upravičen. Vsa uradna poslopja so pod močno stražo, kakor v obsednem stanju. Visoke oblastne funkcije spremlja stalno mnogo detektivov, ponoči pa celo s puškami oborožena policija. Mnogi bogati meščani so na tistem zapustili od banditov ogroženo mesto.

Usodna nesreča v kamnolomu.

Danes zjutraj so pripeljali v mariborsko bolnico dva delavca uslužbena pri gradbenem odseku naše oblasti za zgradbo ceste na Prevorje. Prvi — 38letni Miha Mraz je ranjen in obžgan po rokah in očeh, drugi — 45letni Jurij Leskovšek ima pa še težje poškodovane oči. Oba sta doma iz Slivnice v Šmarnem srezu, ponesrečila sta se pa pri delu v kamnolomu. Ko sta mašila luknjo, se je smodnik prerano vnel ter eksplodiral. Mrazu je močno poškodovano eno oko, Leskovšku pa vid plohi zelo ogrožen.

Hans Dominik:

Oblast tleh

»Natančno tako, kot ste dejali, gospod doktor. To je običajna navada, po kateri izpekijemo take zadeve. Ko bodo moji ljudje enkrat obkolili hišo, ne uide iz nje nobena miška več. Žal bi mi bilo seveda, če bi hoteli stanovalci pobegniti. V tem slučaju je mojim ljudem ukazano, da streljajo.«

Dr. Glossin je kot ujeta zver tekal po šotoru sem ter tja in obupno vil roke.

»Gospod polkovnik, vi nimate niti pojma, s kom da imate opraviti. Pri bi morali z letalom in vreči na poslopje največjo in najstrašnejšo bombo, kar jih poseduje cela vaša armada. Eno sekundo po vašem prihodu bi morala biti cela hiša do najglobljih kleti že razgnana na solčni prah. Potem bi bilo nekaj . . . ne rečem da prav mnogo, ampak vseeno nekaj upanja, da se zarotnike uniči.«

Polkovnik Trotter se je pomilovalno nasmehnil.

»Zgleda, da se prebivalcev te hiše prav resno bojite. Well, gospod doktor, kot civilistu vam ni treba imeti prav preveč poguma. Toda pustili boste, da to zadevo uredim po svojem mnenju.«

Polkovnik je pogledal na uro.

»Tako bo enajst. V tej prokleti deželi noče postati tema. Nekaj podčastnik, ki govori dovršeno švedsko, je že na poti, da si поближе ogleda hišo in njene prebivalce.«

»Poleg vsega še to!«

Dr. Glossin je škripaje z zobmi bruhnil te besede.

»Ali imate kaj proti temu koraku? Pri vojaštvu vsega sveta je navada, da pred napadom izvidi položaj.«

Medtem, ko je polkovnik povedal svoje mnenje z odločnostjo starega vojaka, se je dr. Glossin zopet vsedel na nizek poljski stolček. Resno in odločno je dejal:

»Naj bo usoda milostna vam in vašim ljudem. Nahajate se v položaju moža, ki napade razjarjenega tigra oborožen le s tanko paličico.«

Nek moški je stopil v šotor. Dasi je bil oblečen v civilno obleko, se mu je poznalo na prvi pogled, da je vojak. Podčastnik Mac Pherson, ki se je pravkar vrnil s svoje izvidne poti. Škot s košatimi obrvmi, velikimi sivomodrimi očmi in osivelo polno brado. Poročal je v kratkih, jedrnatih besedah.

Najpreje je previdno obhodil hišo in ugotovil, da delata v njej dva moška na nekem stroju. Tretjega pa ni bilo na spregled. Vsled tega je kratkoma stopil v hišo. Vrtna vrata so bila odprta. Neovirano je prišel skozi vrt v hišo. Stopnjice so vodile na verando.

Veranda je bila prazna . . . Vsaj v prvem trenutku se mu je zdelo tako. Ko pa se je hotel podati dalje v hišo, je nakrat zaslišal neki glas. Na nizkem divanu v kotu verande je sedel rjavokož možki. Še predno ga je mogel ogovoriti v švedščini, je pričel Indijec govoriti angleški. Samo nekaj besed je povedal. Kakega smisla v njih ni mogel najti, dasi je celo pot nazaj razmišljal o tem.

Katere da so bile te besede, je hotel vedeti polkovnik.

»Gospod polkovnik, dejal je: »Kar iščeš ni tukaj, kar je tukaj, tega ne iščeš.«

»Nonsens! . . . Čvekarija! . . . Indijska sleparija!«

Polkovnik je besen izustil gornje medklice. Potem pa je zopet nadaljeval službeno in je vprašal:

»Če sem vas prav razumel, Mac Pherson, potem se nahajajo iskane tri osebe v hiši in je navidezno tudi ne nameravajo zapustiti.«

»Tako je, gospod polkovnik! To je celo moje poročilo.«

Na polkovnikov migljaj je Škot zapustil šotor.

Polkovnik Trotter je zopet pogledal na uro.

»Menim, gospod doktor, da bodo vsi trije tekom ene ure v naši oblasti.«

Dr. Glossin se sploh ni ozrl na polkovnika, niti mu ni odgovoril. Sklenil je roke preko desnega kolena in je mehanično ponavljal besede Atme:

»Kar iščeš, ni tukaj; kar je tukaj, tega ne iščeš.«

Polkovnik je postal nestrpen.

»Zgodba se sedaj prične, gospod doktor. Ali se boste udeležili pohoda namoji strani?«

»Smatram, da je bolje, če si to pustolovščino ogledam zelo od daleč.«

»Kakor hočete, gospod doktor.«

Polkovnik je stopil iz šotora in na njegov migljaj so čudežno hitro izginili šotori. Kuhinjska posoda je bila v trenutku pospravljena. Vse je izginilo v nahrbtnikih in po žepih. Trajalo je v resnici komaj pet minut in dr. Glossin je ostal sam na gozdni jasi. Kolona enaindvajsetih mož se je previdno in brez najmanjšega šuma pomikala skozi gosto zaraščeni gozd proti Truworjevemu domu.

Dr. Glossin je še mirno počakal kakih pet minut. Potem je potegnil iz žepa majhno piščalko, na katero je parkrat rezko zabrlizgal.

Grmovje se je razmaknilo. Pokazala se je možka postava, ki je hitela k doktorju.

»Sergeant Parsons tukaj!«

»Dobro je, Parsons. Ali ste videli odhajati teh enaindvajset norcev?«

Sergeant Parson se je zarežal. Angleži niso bili njegovi prijatelji.

POZOR POZOR!

Krojaci, šivilje, čevljarji,

ako Vam Vaši stroji nagajajo obrnite se na specialno mehanično delavnico **Justin Gustinčič**, Tattenbachova ulica Stev. 14, ker ima leta specialni oddelek za popravila strojev vseh vrst. 987

»Videl sem jih odhajati navzdol, gospod doktor.«

»S seboj imate štirideset mož?«

»Tako je, gospod doktor. Štirideset izbranih fantov.«

»So dobro oboroženi?«

»Megla, solze in smrtna rosa.«

»Angleži imajo puške, vsega skupaj štirideset strelcev.«

»Alright, sir. Pazili bomo.«

»Dobro Parsons. Sledite s svojimi ljudmi neopaženo Angležem. Saj poznate svojo nalogo?«

Po isti stezi, po kateri je pred četrtr ure odšlo enaindvajset Angležev, jim je sedaj sledilo enainštirideset Amerikancev. Dr. Glossin je ostal na jasi.

Dalje prihodnjič.

MALIOGLASI

Iščem zastopnike

za obisk privatnih strank. Ponudbe na upravo lista pod »Plamen«, — 489

Solnčno stanovanje

(sobo in kuhinjo) odnosno prazno solnčno sobo iščeta zakonska brez otrok. Naslov pove uprava lista. 488

Dijak

se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava. 487

Pekarna

v ljubljanski okolici, ½ ure od glavne pošte, s stanovanjem, se odda v najem. Naslov in pojasnila v upravi lista. XXI

Živinorejci! Trgovci! Posestniki!

Čitali ste včeraj in čitali boste jutri, kako obvarujete svoje živino, govedo, konje in prašiče pred obolenjem in kako jo odr. vite, če oboli z

„ALMAFLOROM“

najboljšim, najhitrejšim in najzaščitljivejšim sredstvom in v stolisecih primerih preizkušanim preparatom. - Naše preparate „ALMAFLOROM“ za govedo, „ALMAFLOROM“ za konje, „LA FLEUR“ za govedo, „HALF“ za prašiče in „URINOT“ za govedo in konje uporabljajo danes že vsi živinorejci v Evropi. Na tisoče je pripravilo. Čitajte samo sledeča: Preizkusil sem v mnogih slučajih Vaš pratek proti napenjanju in proti koliki in sem v najkrajšem času ugotovil najlepše uspehe celo v najtežjih slučajih. Dalje sem ugotovil da delujejo ti praški pri trajnem uporabljanju tudi kot izvrstno varovalno sredstvo proti obolenju. Pri redni uporabi se niti pri konjih, ki so zelo močno podvrženi koliki, ta nevarna bolezen ni več ne pojavlja. Vsled tega bom priporočal iz lastne izkušnje to izberno sredstvo vsem konjerejem in posestnikom konj. Z odličnim spoštovanjem: **A. Urban Baron**, kapetan v.p. Preizkusil sem v lastnem gospodarstvu v dveh slučajih Vaše zdravilo „HALF“ proti svinjski vročici in sem ugotovil, da deluje izvrstno učinkovito. Pošljite mi takoj še 24 zavejev, ker mi je žal ga že postia. **Matiija Schiefer**, trgovec v sv. Petru n R.

Naše preparate mora imeti v zalogi vsak moderen trgovec! Kdor jih še nima, naj jih nemudoma naroči! Edina zaloga za Jugoslavijo:

GOVEDOMEDIKA

Jugoslovanaka razpošiljalnica preparatov za govedo, konje in prašiče iz lekarny „Pri sv. 450 Antenu“ Maribor, Kopališka ulica št. 11.

Oglejte si veliko zalogo novih

MODNIH LISTOV

za spomlad in za poletje

v Knjigarni Tiskovne zadruga v Mariboru, Aleksandrova 13

Novo!

Novo!

Prva pomoč ponesrečenim živalim

napisal profesor dr. Ferdo Kern. Knjiga je bogato ilustrirana ter velja s poštno vred samo Din 36.—. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruga v Mariboru, na Aleksandrovi cesti št. 13

Novo!

Novo!

Prvovrstno

češko posteljno perje in puh

inlet, gradl za šminice, prešite odeje, volnene odeje, platno za rjuhe in drugo perilo, pristno češko platno, kakor sploh vse manufakturno blago, kupite najboljšo in najceneje le v trgovini

I. N. Čoštarič, Maribor
Aleksandrova cesta 12. XX

JUBILEJNI ZBORNİK

ZA PETDESETLETNICO OTONA ŽUPANČIČA

je pravkar izšel. Broširana knjiga velja 42 Din, vezana 56 Din, poštnina 3 Din

Naroča se pri **Tiskovni zadrugi v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 13**